

ZDRUŽENJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Sedež: Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Predsednica: **Vesna Horžen**

e-pošta: vesna.horzen@zdruzenje-knjiznic.si

Spletna stran: www.zdruzenje-knjiznic.si

Telefon: +386 1 290 94 20, +386 41 577 273

Ministrstvo za kulturo
Maistrova 10
1000 Ljubljana

gp.mk@gov.si

Datum: 19. 10. 2020

Zadeva: Financiranje knjižničnega gradiva v elektronski obliki

Spoštovani

Prihaja proračunsko leto 2021 in to je priložnost za razmislek in razpravo o načinu financiranja elektronskega knjižničnega gradiva in sistemov, ki ga omogočajo.

V splošnih knjižnicah je e-knjiga dostopna že od leta 2014, v letošnjem letu pa je dostopna tudi zvočna knjiga. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig je med uporabniki pričakovana in zaželen storitev, zaradi različnih utemeljenih razlogov pa je po našem mnenju tudi v javnem interesu.

V tem času se je s pomočjo in sodelovanjem splošnih knjižnic, IZUM in NUK oblikovala in zaživela platforma za izposajo in prodajo e-knjig. Splošne knjižnice v obdobju petih let od Ministrstva za kulturo prejemajo točno določen namenski znesek za izboljšanje javne dostopnosti do digitalnih leposlovnih in strokovnih publikacij v slovenskem jeziku, od katerega splošne knjižnice pretežni del namenijo plačilu uporabnine platforme, kamor spada njeno vzdrževanje in razvoj. V omenjenem obdobju so se ta sredstva povečala za 3,5 krat, medtem ko so se sredstva za nakup fizičnega knjižničnega gradiva zvišala za 9 odstotkov. Ob tem je potrebno še opozoriti, da velik del sredstev, ki jih knjižnice namenjajo za nakup e-knjig, prispevajo občine.

V tem času imamo v slovenskem prostoru samo enega ponudnika platforme za izposajo e-knjig, ki je istočasno tudi posrednik med založbami in knjižnicami na področju prodaje licenc ter monopolno oblikuje cene uporabnine in sooblikuje tudi nabavne cene e-knjig. S takšnim načinom oblikovanja cene uporabnine izvajalec prejme preko splošnih knjižnic, ki so v tem transferju samo posrednik, vnaprej določen znesek. Do konca lanskega oziroma začetka letošnjega leta, ko so knjižnice zahtevale od izvajalca spremembo pogodbe, poročila o namenu porabljenih sredstev niso prejele niti knjižnice, niti Ministrstvo za kulturo. V letošnjem letu pa smo na izrecno večkratno zahtevo v Združenju splošnih knjižnic od ponudnika prejeli poročilo za leto 2019 in plan za leto 2020, pred kratkim pa tudi delno poročilo za leto 2020 in plan za leto 2021. Plan za leto 2020 smo usklajevali in uskladili v času epidemije, odziv na ravnokar prejeta dokumenta pa še pripravljamo.

Ker se ne strinjamo z načinom plačevanja stroškov uporabnine portala za izposajo e-knjig, smo v Združenju splošnih knjižnic sprejeli sklep (Upravni odbor ZSK na seji dne 13. 10. 2020), da pripravimo pisno pobudo za spremembo načina financiranja vzdrževanja in razvoja platforme za izposajo (in prodajo) elektronskih knjig, kar naj bi bila v bodoče praksa tudi za

zvočne knjige. Naše stališče je, da se nosilce sistemov za izposojajo te vrste knjižnega gradiva še vedno financira z javnimi sredstvi, saj so te vrste gradiva v javnem interesu, vendar pa naj financiranje poteka na podlagi razpisa transparentno od financerja direktno nosilcu sistema in ne več preko knjižnic. Po našem mnenju je Javna agencija za knjigo tista, ki bi lahko bila izvajalec finančne podpore za te sisteme, knjižnice pa bi sredstva, prejeta s strani Ministrstva za kulturo, namenjale izključno nakupu elektronskih in zvočnih knjig in ne »uporabniki«, s katero se financirata vzdrževanje in razvoj platform, nad čemer, kot že rečeno, knjižnice kot financerji nimamo nobene kontrole.

Upamo, da boste naš predlog razumeli kot konstruktiven, saj v knjižnicah moramo in želimo ohraniti različne vrste knjižničnega gradiva, kar je tudi v interesu naših uporabnikov.

Lep pozdrav v imenu splošnih knjižnic

Vesna Horžen
predsednica ZSK

V vednost:

dr. Jelka Pirkovič jelka.pirkovic@gov.si
mag. Tatjana Likar tatjana.likar@gov.si
Marjan Gujtman marjan.gujtman@gov.si